

Regjeringens politiske Standpunkt, — og hvorledes end Ytringerne i Adressen maatte blive, kan det ikke andet end være mig kjær, dersom man vil indtage en oppositionel Stilling til dette Standpunkt, at denne da i Adressen finder et klart og bestemt Udtryk. Om derimod Ytringerne komme til at gaae noget mere i den ene eller anden Retning, derpaa lægger jeg ikke nogen særdeles Vægt.

Fscherning: For det Første maa jeg for mit Vedkommende gjøre den almindelige Bemærkning, at jeg fremfor Alting regner som tre nødvendige Betingelser for en Stat, at der er et Land, at der er et Folk, og at der er en Statsmagt eller Statsstyrelse; Formen, som ordner og sammenholder dette, maa bøje sig langt mere efter Omstændighederne, men under vanskelige Forhold er derimod det, hvorom man maa samle alle sine Bestræbelser, at holde disse tre Ting fast. Måster man en af disse Ting, saa hører Staten op; forlanger man mere Frihed, end til en vis Tid kan bestaae med den Statsstyrelse, som sammenholder Staten, saa gaaer Staten tilgrunde under Friheden; idet Statsstyrelsen gaaer tilgrunde, er der intet Land, ja har Folket intet Sted at boe paa, og er der endelig intet Folk, saa falder Staten bort af sig selv. Man maa her huske paa, at, om man end stiller andre Betingelser op, for hvilke man skal sægte i det yderste Dieblis, saa er det dog disse tre Ting, man til Syvende og Sidst sægter for, og da ligger Statsstyrelsen og Statsmagten i Hæren; vi maae derfor være fattede paa at bringe ethvert Offer, som skaffer Hæren en saadan Stilling, at den kan bevare Land, Stat og Folk; alle de øvrige Sager forekomme mig i dette Dieblis at falde saa temmelig bort ved Siden deraf. Da jeg læste dette Adresseforslag, forekom det mig, at jeg kunde see paa det, at man havde anvendt en ikke ringe Flid paa at faae bragt Noget tilveie, som nogenlunde med Bevemmelighed kunde gaae igjennem her, hvoraf Ingen rigtig skalde tage nogen Skade, og som dog i dette Dieblis kunde gjøre et vist Gavn. Jeg gif allsaa ind paa Forslaget med den Tanke at gjøre saa faa Indsigelser som muligt imod det og at holde

mig saameget som muligt til det, der foresaa. Da jeg saae det nærmere efter fra det statsretlige Standpunkt, om man saa vil, forekom det mig, som om man paa en Maade havde grebet det nærværende Dieblis i Flugten; man havde maastee nok seet lidt mere tilbage, end gavnligt var, og ikke huffet paa, at en Tid ikke maales i Timer, men idet Mindste ligesaa meget efter Begivenheder. Derved var man kommen til at lægge en for stor Vægt paa Begivenheder, som allerede ere gaaede forbi, og man har ikke holdt sig nok til den Begivenhed, som ligger for i dette Dieblis. Gaaende ud fra denne Betragtning læste jeg Forslaget igjennem og søgte at forlige mig med det saa godt, som jeg kunde. I det tredie Stykke har jeg fundet Ordet „rovbegjærlig“ og i næste Stykke „Storværk“, og saae i disse to Udtryk et Beviis for, at man gjennem visse vægtige Ord havde søgt at gjøre Sagen lidt værre, end den i Virkeligheden var. Jeg haaber, at disse Ord ville komme bort, uden at der dertil behøves noget Endringsforslag til 2den Behandling; thi jeg vil nødig befatte mig med at stille et Endringsforslag om en Sag, som ikke bethyder Mere end en stor Mundfuld Ord. Saaledes fandt jeg for mit Vedkommende ingen Indsigelse mod det tredie Stykke, og jeg trøstet mig ved, at naar det hedder: At Befolkningen føler en dobbelt Opfordring til at tolke de Trostabsens og Hengivenhedens Tølelser, der besjæle den ligeoverfor Thronen, saa har man sagt Alt, hvad man behøver at sige; thi Thronen fremstiller Statsmagten, og den er Herre for at frelse Staten og knække Alt, hvad der staaer i Veien derfor. Lad os huske det, at Thronen som Statsmægt er en Kjendsgjerning i Verden, som er fra evig Tid, saa at vi ikke nærmere vide, hvori den ligger; det er ikke en Alford, det er ikke Noget, som vi have stillet op, det er Noget, vi have fundet, thi den har været til, jeg vil ikke sige fra Adams Tid, thi han var ene over Eva, men saa langt tilbage, at Ingen kan sige, hvorfra den er kommen. Allsaa er dette et Udtryk, som for mig har en stor Tydbighed; deri har jeg fundet Alt, hvad jeg behøver at trøste mig ved i den Henseende. Saa skriver jeg under, og naar Tiden kommer, hvori dette Udtryk skal forklares, saa veed man,